

Le takrat bi se smelo to zgoditi, če bi 2 tretjini sosesčanov pri volji bile, mejače med-se vzeti, in če bi za razsodbo poklicani možje spoznali, da na vse strani prav kaže, ako se tudi mejači združijo s sosesko.

4. Pravice, ki naj jih vsak deležnik zložbe ima, naj so sledeče:

1. Vsak deležnik ima pravico govoriti, kako naj se zložba zgodi, kako naj se soseskine in poljske pota napravijo, voda napeljuje ali odpeljuje, in sploh se sme vdeležiti vsih posvetovanj in naprav, in če se njegovi ugovori ne uslišijo, se ima pravico pritožiti zoper to.

2. On ima pravico, svoje poprejšnje zemljiše tako dolgo obdržati, dokler po zameni novega ne prejme.

3. Kadar je prejel po zameni nov delež, je tega edini in samolastni gospodar, in ima pravico, ga na svoje ime v gruntne bukve vpisati; vtabulirane pravice, ki so zapisane na zamenjano zemljiše, se prepišejo, in kar so za razsodbo poklicani možje (Schiedsrichter) spoznali, da se ima doplačati v dnarju za to, kar je to ali uno zemljiše več vredno, ima sodnija v red djati, da deležnik prejme nadplačilo.

Pri zemljiših, ktere niso bolj zadolžene kakor so vredne, naj se dolg prenese; vrednost zemljiša pa naj cenijo v razsodbo poklicani možje; upniki, ki nimajo pri cenitvi nič govoriti, se zoper razsodbo unih mož ne morejo nikomur pritožiti.

Če je pa na zemljišu, ki ima v zložbino maso priti, več dolga kakor je vredno, naj se takošno zemljiše pred zameno po sodnii prodá in skupšina po sodnii upnikom razdeli.

4. Deležnik naj ima pravico, vsih občinskih naprav, to je, potov, odvodnih in dovodnih grabnov itd. po izgovorjenih določilih se poslužiti.

5. Ako bi se primerilo, da bi se po složbi zemljiš nove soseskine (občinske) pota naredile, ali da bi se mogel kak graben vrezati ali kaj drugega v občni prid napraviti in bi se k temu potrebovalo več ali manjši kos zemlje kakega deležnika, se ima on za ta odstop iz občinstva odškodovati.

6. Vsak deležnik složbe naj ima pravico terjati, da se bére (kolekture) in scer soseskine davšine, zunaj šolnega doneska, razpartijo po davkovskem dnarju, ne pa po poprejšnji razmeri.

(Dalje sledi.)

Kmetijska skušnja.

Zoper krompirjevo bolezen

priporoča nek anglešk vertnar sledeče: Kadar je krompirjevo perje popolnoma doraslo in preden je začrnelo, naj se na stran potlači in z matiko enmalo z zemljo osuje; potem naj se parst v razorih precej globoko izkoplje, in na krompir, posebno na perje, nameče. Čeravno perje po tem ravnanju enmalo terpi, se vendar večidel kmalo spet popravi in naprej rase; krompir sam pa zraste debel. Skoz 5 let — pravi ta vertnar — sem tako ravnal in krompir mi je čisto zdrav ostal, ko je krog in krog in ravno na tisti zemlji pri družih gospodarjih močno gnjil. — Rêči moramo, da zna to ravnanje dobro biti — je tedaj skušnje vredno.

Premišljevanje

narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Naprava človeškega serca.

Kako čudovit in neposnemljiv osnutek je serce v človeških persih! Po svoji obliki je podobno plošnjati piramidi, in njegova lega je taka, da je s svojim tanjšim koncem nekoliko proti levi strani nagnjeno. Obstoji pa iz mnogih mesenih nitek, ki so sila umetno spletene, ker se unanje od leve strani serca proti desni, notranje pa od desne proti levi razprostirajo. Znotraj ima serce dve votlini, ki se jim serčnice ali serčne votline pravi, in ki jih neka mesena preproga eno od druge loči. Tú je neka kervna žila, po kateri krí iz zgornjega telesnega dela v desno serčnico teče, in druga, ki jo iz spodnjega dela v ravno to votlino vodi; še neka cipla ali serčna žila, ki jo iz te votline v pljuča vodi, — in spet neka kervna žila, po kateri iz pljuč v serčno votlino nazaj teče, iz ktere jo neka druga velika serčna žila po vsem životu razdeluje. Na desni serčnici je neka zaplata, v kateri se krí steka, prej ko se v desno votlino izlije, in druga enako koristna zaplata je na levi votlini, da se krí tako dolgo v nji lahko pomudi, da se serce skerči ali stisne.

Vsa krí se v sercu steka in razteka, in serce jo goni po vsem človeškem telesu in po vsih žilah. Če tudi vsi drugi udje našega telesa počivajo, se vendar serce s pljučmi od prvega do zadnjega hipa našega življenja vedno giblje. Pri zdravem odraslem človeku se skerči ali stisne vsako minuto naj manj 60krat (pri otrocih ali zlo občutljivih ženskih 70, 80krat ali še večkrat) — in tedaj v eni uri 3600krat, in požene pri vsakem hipu skoraj štiri lote kervi iz sebe. Moč, ki je je sercu k temu treba, je tedaj velika. Zakaj, če se ima krí le 2 čevlja dalje pognati, mora serce težo deveterih centov, in v 24 urah več ko 16 milionov centov premagati.

Vse te reči so čudovite in nezapopadljive. Ker je tedaj toliko uma in toliko skušnje, toliko pazljivosti in toliko znanosti treba, da se umetna naprava serca spozna in razume, kako nespametno bi bilo misliti, da tisti, ki je vse to naredil, je neveden in brez skušnje, in da brez namenov dela! Kratko nikar! vsegamogočnost in modrost velikega Stvarnika se očitno vidi tudi v napravi tiste male, pa čudapolne stvari, ki toliko skrivnost v sebi zapera, in ki jo serce imenujemo.

Od sedanje dragine, in če bo kdaj prešla?

Vse toži zoper dragino današnjih časov, ktera déla, da vsakdo ima večje stroške, da veliko jih težje izhaja s svojimi dohodki in mnogo ljudi celò tarejo revšina in hude nadloge. To ni samo v naših deželah, to je zdaj skor po celem svetu, tako, da sedanji čas bi se smel čas dragine imenovati, kakor so nekdanj imeli zlati, sreberni, svinčeni čas itd.—Ako pa od druge strani spet obernemo svoje oči na lišp obleke, ki jo vidimo ene leta sém pri vsih stanovih v mestih in po kmetih, in če premislimo potrato v sto družih rečéh, bi smeli sedanji čas unemu imenu ravno nasproti čas obilnosti imenovati.

Ali ni to čista resniča? Kdor razmere sedanjega časa le poverh pozna, bo mogel rêči, da je res taka. Ali moder človek, ki ne živi le od danes do jutro, ni zadovoljen, da le to vé; on si prizadeva slediti po v z roku tega, in če je pri svoji preiskavi najdel, da nekdanji časi, ko se je dober kup živelo, niso še pred durmi in da se morebiti nikdar več popolnoma ne bojo vernili, bo začel bolj varčno živeti in bo pri sebi in svoji družini vsi nepotrebni potрати slovo dal. Sedanja dragina se bo po nekterih dobrih letinah in po končanih vojskah, v

ktore je Europa zdaj zapletena, pomanjšala, te je gotovo, — ali v nekdanje cené čase se nikdar več ne bo spreobrnila. Škodljiva pomota bi bilo pričakovati tistih časov, ki so nekdanj bili; marveč je treba, da vsaka družina se dobro zavé, da se stari časi več poverniti ne morejo. Ta zavest nas bo pripeljala k spoznanju, da današnja dōba je, tako rekoč, prestopok v boljši čas, k večji delavnosti in k obilnišim pridelkom, k boljšemu in umnišemu gospodarstvu v velikem in malem, k razširjenju omike in k odpravi marsikterih napēnih razmer, ki so še zdaj med enim in drugim stanom. Potreba je silila od nekdanj ljudi k večji delavnosti, h koristnim popravam, k novim znajdbam, — k napredku sploh. Čas je veliko koló, ki se neprenehoma suče: gorje tistemu, ki ga ustaviti misli, — stare ga! Zemlje ne moremo raztegniti; je je, kolikor je je, — ljudi pa je od leta do leta več na svetu, in vsi hočejo živeti od nje. Ni tedaj družega pomočka, kakor z večjo umnostjo in z večjo pridnostjo jo siliti, danam donaša obilniših pridelkov, ktere skriva v blagodar-nem svojem naročju, od milostljivega Stvarnika ji pode-ljenem. Tudi obertnijstva in rokodelstva se morajo od dné do dné zboljševati, da se izdeluje blago hitro, dobro, lično in, kar je moč, cenó. Obertnik, fabri-kant in rokodelec, ki ne zamore tega, zaostaja za dru-gimi in pride na beraško palico. In tako je povsod in pri vsaki reči.

Sedanja dragina, čeravno, žalibog! hude rane seka milionom in milionom ljudi, ima vendar to dobro, da je voditeljca h večjemu napredku v gospodarstvu vsih narodov. Spoznali pa bojo ljudje nje pomembo še le po-polnoma tadaj, ako bo višja cena vsacega pridelka in izdelka na vse strani dovršena. V tem bojo pa mo-rebiti še leta in leta pretekli; zatega voljo bo vsak mo-dro ravnal, ki si prizadeva tako gospodariti, da tega prestopanja v boljši čase ne bo prehudo občutil; po-moček k temu pa je varčnost in umno gospo-darenje.

Ozrimo se zdaj po svetu in preišimo: ali se res smé misliti, da, če se sedanja dragina bo zmanjšala po nekterih dobrih letinah in po umirjenem svetu, vendar popolnoma ne bo prešla nikdar več?

Poslednje leta so se po različnih okoljšinah večidel po vsi Evropi državini stroški povikšali tako, da ve-liko presegajo dohodke. Nasledek tega so povsod večji davki, ki jih je treba plačevati. Kdor pa davek plačuje, naj je od zemljiša, obertnijstva, pohištva ali kakorsnega koli blaga, skuša, da po višji ceni, po kateri blago prodaja, to pridobi, kar mora davkov več plačati. To je en vzrok, kateri bo toliko dalje obstal, kolikor dalje se svet popolnoma ne bo pomiril in se državini stroški ne bojo poravnali z dohodki, zraven tega pa stanovit-nost dnarne cene ne bo osnovala, ktero ustanoviti si vlada že dolgo prizadeva.

Drugi vzrok dragine je, da je vsako leto več ljudi na svetu, ki povžijejo več pridelkov, in jih za-tega voljo podražujejo. Bog nas obvari kuge in vojská, ki pokončajo veliko ljudi! Sicer pa ne more drugač biti, da več ljudi več živeža potrebuje, in potem se po-dražuje cena njegova. Kar je enemu predrago, pa kupi drugi, in nazadnje mora tudi uni tako plačati. Ne le v mestih, temuč tudi po kmetih je zmiraj več ljudstva; cerkve, ki so pred 100 leti še dosto velike bile, so premajhne zdaj za to in uno faro. Ker tedaj ni misliti, da bi rodovitnost ljudstev nehala, tudi ni pričakovati, da bi nehal ta vzrok dragine.

Tretji vzrok je, da vsak se hoče lepši nositi, vsak boljši živeti. Ker se z navadnimi dohodki ne more izhajati, si skuša vsak, od delavca in posla

noter do gospodarja in gospodinje, povikšati svoje dohodke, terja večje plačilo, in to spet podražuje vsako reč. Zato grejo vsi sirovi izdelki, pa tudi drugo blago zmiraj višje; če pa v ceni ni poskočilo, je pa za toliko slabeje. Iz začetka se branijo ljudje dražjega blaga, sčasoma se ga privadijo — in cena ostane.

Vsak pa si ne more pomagati v dragini; tisti, ki ničesa prodati in ničesa spečati nima in ki ne kup-čuje, ne more poskočiti z nobeno stvarjó. Za te ni družega pomočka, kakor da varčni živé in si ne privo-sijo nobene potrate.

Slovanski popotnik.

* Slavnoznaní Vatroslav Lisinski, kateri je mnogo izverstnih muzičnih del, med temi tudi dve operi, zložil, je 30. maja umerl v Zagrebu. Ni bil še po-polnoma 34 let star, in že je mogel v najlepšem raz-vitku bogato nadarjenega in blagega duha slovó vzeti od sveta, ktereга bi bil gotovo razveselil še z mnogimi krasnimi cvetlicami muzične umetnosti. „Neven“ obža-luje smert njegovo rekoč: Š njime čemo zakopati naj-vruče naše nade i želje za uskèrsnutjem domaće glasbe na temelju i u duhu narodnom“.

* V turških deželah (ki so v Evropi, Azii in Afriki) je 32 milionov duš; med temi je 16 mil. 120.000 kri-stjanov, namreč 14 mil. 630.000 starovercov, 1 mil. 478.000 katoličanov in 12.000 protestantov. Mahomedancov (to je, spoznavavcov turške vére) je 14 mil. 520.000, od katerih jih pa v Evropi samo okoli 2 miliona stanuje, in še med tema 2 milionoma je večidel poturčenih Slavjanov, Gerkov itd. Pravi Turki ali Osmanli stanujejo večidel v Azii in Afriki. Judov je v turških državah 1 mil. 360.000. — V europej-ski Turčii se šteje 12 milionov kristjanov, med kte-rimi je le 1 milion Grekov (Helenov), 7 mil. Slavja-nov, 4 milione Rumanov. V aziatski Turčii pride na 10 mil. Turkov le 1 mil. Grekov, 2 mil. Jermenov itd. Ako se Grekom še zmiraj od nekdanjega gerškega carstva sanja, so pozabili, da milionček Grekov v Eu-ropi ne bo podjarmal 7 milionov Slavjanov in 4 milione Rumanov.

* Česki šolski svetovavec Wenzig je že drugi zvezek českega pesništva v nemški prestavi na svetlo dal. Obseže naj več pesem Boleslava Jablonskega.

* V Pragi so prišle sledeče knjige na svetlo: Mazepa, zgodovinsk roman iz ruskega od Bulgarina, prestavljen od Volaka. Obseže tri zvezke. — Život (živ-ljenje) Mahomedanův; iz angleščine Wašingtona Irvinga, od Ladisl. Rieger-a. Tretji zvezek. — Tři mušketyři, 28. in poslednji zvezek dobroznanega francoskega dela.

* Česki pisatelj Maly se marljivo trudi s prestavo Shakespearovih dramatičnih spisov.

* Slavno znani horvaški jezikoslovec gospod Ber-lič je izdal novo horvaško gramatiko.

* Znani zgodovinar Chumecky je od starinar-skega društva v Kodanji za častnega uda izvoljen bil.

Novičar iz austrijskih krajev.

Iz Lvova 15. junia. Naš rojak, c. k. profesor Jakob Šoklič je 3. dan t. m. umerl. Škoda za mla-dega, pridnega moža, ki je bil bistra glava. Lahka mu zemlja!

Od sv. Bolfenka pri Pesnici na Štaj. Častiti pisatelj iz Ormoža žaluje v 44. listu „Novic“ zapušeni grob pokojnega gosp. Antona Kremp-l-a, ker še res ni s križem ovenčan. Al dragi pisatelj! ozrite se v pesniško dolino na pokopališe sv. Bolfenka in bote ravno kaj ta-kega našli. Tam počivajo že čez pet let za mertudom